

Rapport 2010:50

Östra Sjukhuset 2

Arkeologisk utredning 2010

Per Sarnäs

sydsvensk
arkeologi

Rapport 2010:50

Östra Sjukhuset 2

Arkeologisk utredning 2010

Per Sarnäs

Östra Sjukhuset 2, Malmö
Malmö kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134
291 22 Kristianstad

Malmö

Box 406
201 24 Malmö

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2010 Sydsvensk Arkeologi AB

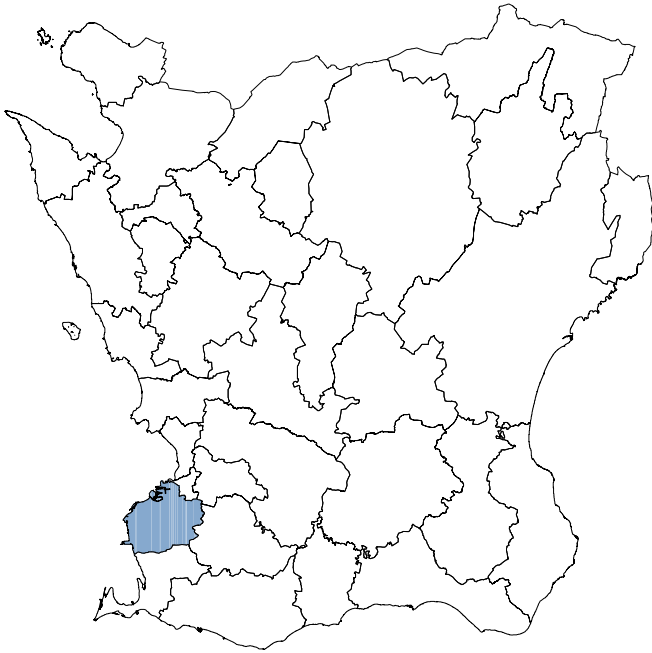
Rapport 2010:50

Omslag: Fotografi från öster över del av undersökningsområdet. Foto: Per Sarnäs

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle.

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	6
Syfte och metod	6
Topografi och fornlämningsmiljö	6
Historiskt källmaterial	7
Undersökningsresultat	7
Utvärdering	8
Referenser	10
Administrativa uppgifter	11

Figur 1: Skånekarta med Malmö kommun markerat med blått.

Figur 2: Karta över del av Malmö med undersökningsområdet markerat med rött. Skala 1:100 000.

Sammanfattning

Sydsvensk Arkeologi AB har genomfört en arkeologisk utredning inom fastigheten Östra Sjukhuset 2. Malmö Stad har för avsikt att omvandla f.d. Östra sjukhuset till ett område med blandade funktioner. Det aktuella planområdet är ca 21 ha stort.

Den arkeologiska utredningen syftade till att undersöka om det fanns fornlämningar inom utredningsområdet (UO). Utredningen genomfördes i form av sökschaktning med bandburen grävmaskin.

Området utgörs av det gamla sjukhusområdet med ursprungliga byggnader och parkmark med träd, buskar och gräsmattor.

Det finns ytterst lite kunskap om fornlämningsmiljön vilket till största delen beror på att det har gjorts få arkeologiska undersökningar i området vilket i sin tur troligen beror på att området har bebyggt tidigt.

Undersökningsområdet är i sin helhet beläget inom vad som enligt äldsta storskaliga lantmäterikartan över Bulltofta (storskifteskartan från 1775) utgjorde byns Norre vång.

Totalt 10 schakt med en bredd av 1,2–1,4 meter och en sammanlagd längd av 345 meter drogs.

Det påträffades endast två anläggningar, en kokgrop och en grop av yngre datum. Kokgropen framkom i det södra av de två schakt som låg närmast Segevångsgårdens provundersökningsområde och bör ses som en del av den fornlämningen. De få fynd som påträffades vid sökschaktningen framkom också i schakten som låg närmast Segevångsgården. I övrigt förekom få fynd. Gropen av yngre datum framkom i det nordvästligaste schaktet och innehöll en del patinerade flintavslag men även tegel och järn.

Utredningen har visat att det förekommer få fornlämningar inom UO och resultaten innebär att det inte är motiverat med fortsatta arkeologiska insatser.

Inledning

Sydsvensk Arkeologi AB har genomfört en arkeologisk utredning inom fastigheten Östra Sjukhuset 2. Malmö Stad har för avsikt att omvandla f.d. Östra sjukhuset till ett område med blandade funktioner. Det aktuella planområdet är ca 21 ha stort. Den arkeologiska utredningen har genomförts inom de partier där nya hus planeras undantaget den norra delen där resultaten från 2007 års utredning visar att det inte finns några fornlämningar.

Syfte och metod

Den arkeologiska utredningen syftade till att undersöka om det fanns fornlämningar inom utredningsområdet (UO). Utredningen genomfördes i form av sökschaktning med bandburen grävmaskin. Schakt och anläggningar mättes in med GPS.

Topografi och fornlämningsmiljö

Området utgörs av det gamla sjukhusområdet med ursprungliga byggnader och parkmark med träd, buskar och gräsmattor.

Det finns ytterst lite kunskap om fornlämningsmiljön vilket till största delen beror på att det har gjorts få arkeologiska undersökningar i området vilket i sin tur troligen beror på att området har bebyggts tidigt.

År 2007 genomförde Malmö Kulturmiljö en arkeologisk utredning norr om det nu aktuella planområdet. Vid utredningen påträffades inga fornlämningar (Gidlöf 2007). År 1985 utfördes en arkeologisk provgrävning öster om 2007 års utredningsområde. Denna undersökning resulterade bl.a. i att två omfattande kulturlager med framkom i nordväst och att boplatzlämningar kunde dokumenteras i söder. De tillvaratagna artefakterna indikerade dateringar till intervallet senneolitikum–äldre bronsålder (Östra Sjukhuset 1 – Segevångsgården, MHM 6815, Raä 24:1).

UO är beläget i den del av dagens Malmö som varit tydligast påverkat av skiftande havsnivåer. Här fanns under äldre och yngre stenålder en stor lagun med ett skärgårdsliknande landskap, vars omfattning fluktuerat med stigande och sjunkande vattennivåer (Regnell 1999). Kända fornlämningar inom lagunområdets maximala utbredning visar en övervikt för mesolitiska och till viss del neolitiska lämningar, framför allt i den yttre delen av lagunen. Exempelvis påträffades den atlantiska boplatzen Segebro här, med en datering av den äldsta fasen till runt 9 000 f.Kr. (Larsson 1982 s. 77 ff.) I den inre delen har framkommit boplatzlämningar även från yngre perioder.

Figur 3: Karta över registrerade fornlämningar i närområdet. UO är markerat med röd streckad linje. Omedelbart norr om UO gjordes 2007 en arkeologisk utredning som syns som streck i olika riktningar. Raä 32:1 är Bulltofta bytomt. Skala 1:10 000.

Historiskt källmaterial

Undersökningsområdet är i sin helhet beläget inom vad som enligt äldsta storskaliga lantmäterikartan över Bulltofta (storskifteskartan från 1775) utgjorde byns Norre vång (Gidlöf 2007). Inga av de i storskiftesakten redovisade marknamnen för ytor som berör området ger några indikationer på förekomst av fornlämningar. Större delen av byns Norre vång tilldelades gårdarna nr 3 och 6 vid ett såkallat partiellt enskifte år 1791. Enligt den gamla ekonomiska kartan, häradskartan, från 1910-talet var hela undersökningsområdet uppodlat till åkermark.

Undersökningsresultat

Totalt 10 schakt med en bredd av 1,2–1,4 meter och en sammanlagd längd av 345 meter drogs. Vid och mellan en del av husen förekom bassängformade försänkningar som vid ett första betraktande verkade vara urschaktade. Vid sökschaktningen visade det sig dock råda ett motsatt förhållande. De bassängliknande fördjupningarna är den ursprungliga marknivån och husen ligger på uppschaktade massor (se omslagsfoto & figur 4). Matjorden var tjock (0,6–0,7 meter) vilket sannolikt beror på att man har påfört matjord när man har byggt husen. Det förekom flera svackor som tidigare har utgjort vattensjuka områden.

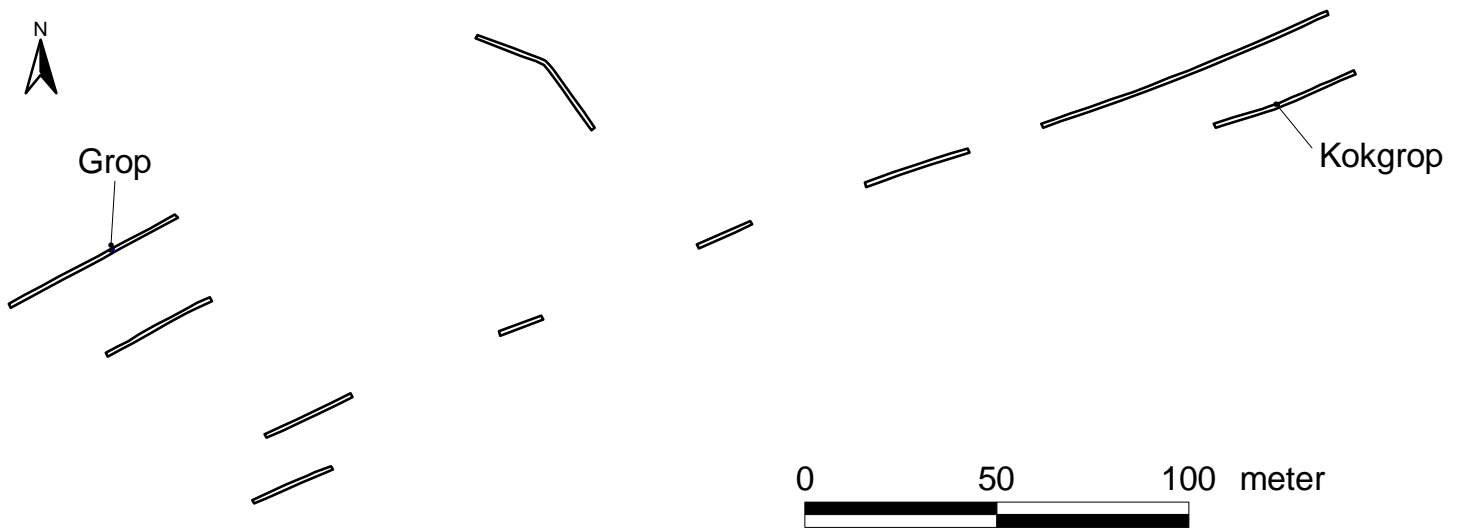
Figur 4: Fotografiet visar de två östligaste schakten. I det korta schaktet intill gångbanan framkom kokgropen.

Det påträffades endast två anläggningar, en kokgrop och en grop av yngre datum. Kokgropen framkom i det södra av de två schakt som låg närmast Segevångsgårdens provundersökningsområde och bör ses som en del av den fornlämningen. De få fynd som påträffades vid sökschaktningen framkom också i schakten som låg närmast Segevångsgården. I övrigt förekom få fynd. Gropen av yngre datum framkom i det nordvästligaste schaktet och innehöll en del patinerade flintavslag men även tegel och järn.

I samband med den 1985 genomförda provgrävningen, Segevångsgården, gjorde Ronnie Liljegren en undersökning av provundersökningsområdets geologi. Liljegrens undersökning genomfördes dels i form av en fältinventering, dels provborrning med en motordriven skruvborr. Resultaten visade att det i den södra delen av Segevångsgården kunde förekomma överlagrade äldre bosättningar. Enligt Liljegrens borrhningar så kommer gyttje- och torvlager under ett siltlager av varierande tjocklek. Några siltlager kunde inte konstateras i förundersökningschakten som dominerades av sand vilket enligt samma borrhningar kommer under gyttje- och torvlagren (Liljegren 1984; Nielsen odat.).

Utvärdering

Den bandgående grävmaskin som användes för sökschaktningen var för liten för att klara av att schakta de 600 löpmeter som specificerades i undersökningsplanen. Valet av grävmaskin styrdes till en del av att försöka minimera körskadorna på gräsmattorna. I och med att det inte kom några lämningar vid sökschaktningen fanns det ingen anledning att inleda förhandlingar om utökad schakttid. Utredningen har visat att det förekommer få fornlämningar inom UO och resultaten innebär att det inte är motiverat med fortsatta arkeologiska insatser.

Figur 5: Schaktplan med den yngre gropen och kokgropen markerade.

Figur 6: Schakten inlagda på en karta över Östra sjukhusområdet. Skala 1:5 000.

Referenser

Publicerat

Gidlöf, K. 2007. Östra Sjukhuset 2 – Fäladsmarken. Arkeologisk utredning 2007. Malmö Kulturmiljö.

Larsson, L. 1982. Segebro. En tidigatlantisk boplats vid Sege ås mynning. Malmöfynd 4. Malmö Museum. Malmö.

Opublicerat

Liljegren, R. 1984. Segevångsgården – området. Synpunkter och tolkningar. Arkivrapport.

Nielsen, B. odat. Arkeologisk provgrävning. Segevångsgården, Kv. Östra Sjukhuset 1. MHM 6815. Arkivrapport.

Regnell, M. 1999. Studier kring havsyteförändringar i samband med Öresundsförbindelseprojektet. Riksantikvarieämbetet, UV Syd.

Kartmaterial

Lantmäterikarta över Bulltofta by 1775. Storskifteskarta.

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB dnr:	100024
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-3945-10
Datum för beslut:	2010-04-30
Projektnummer:	100024
Län:	Skåne
Kommun:	Malmö
Socken:	Malmö
Fastighet:	Östra Sjukhuset 2
Läge:	Ekonomiska kartan, blad 2C:3f NV
Koordinatsystem:	RT90 2,5 gon V
X koordinat:	6168160
Y koordinat:	1326973
Höjdsystem:	RH70
M ö.h.	2,5–5,2
Fältarbetstid:	2010-08-31–2010-09-01
Antal arbetsdagar:	2
Antal arkeologtimmar:	16
Antal maskintimmar :	8
Exploateringsyta:	210 000 m ²
Undersökt yta:	450 m ²
Platschef:	Per Sarnäs
Underkonsulter:	AkkaFRAKT
Uppdragsgivare:	Fastighetskontoret, Malmö stad
Tidigare undersökningar:	—
Fynd:	—
Dokumentationsmaterial:	Malmö Museer: S01:170 (Intrasis, fotografier)
Kostnader:	Beräknad: 59 630:- Faktiskt: 49 753:-

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2010

1. Vintrie Park - område C3, Bunkeflo sn, UN 2009, Kristian Brink
2. Kv. Nereus 1, Malmö, FU 2009, Joakim Frejd
3. Hedmanska gården, hus E., Malmö, FU 2010, Joakim Frejd
4. Skanör 40:3 och 40:4, Skanörs sn, FU 2010, Joakim Frejd
5. Fosie kyrka, Fosie sn, FU 2009, Per Sarnäs
6. Helsingborg, Gamla Staden 8:1, Helsingborg, FU 2010, Jan Kockum
7. Litiska analyser, på uppdrag av Blekinge Länsmuseum, Anders Högberg
8. Baggers plats, Malmö, FU 2009, Joakim Frejd
9. Stora Hammar 16:136 – ledningsarbeten, Stora Hammar sn, FU 2010, Per Sarnäs
10. Järnålder i Kulladal, Fjälkinge sn, FU 2009-2010, Tony Björk
11. Kv. Kaninen, Malmö, SU 2010, Per Sarnäs
12. Kv. Frans Suell 14 i Malmö, Malmö, FU 2010, Jan Kockum & Lars Jönsson
13. Stadslämningar på Vä 66:2, Vä sn, FU 2010, Tony Björk
14. Härlöv 50:53, Kristianstad, FU 2010, Tony Björk
15. Renovering och dränering av Uppåkra kyrka 2009–2010, Uppåkra sn, FU 2009–2010, Jan Kockum
16. Yngsjö S:25, Åhus sn, FU 2010, Jan Kockum
17. Tosteberga 2:49, Trolle-Ljungby sn, SU 2010, Tony Björk
18. Kv. Månen 4, Åhus, FU 2010, Tony Björk
19. Nedra Glumslöv, Glumslövs sn, FU 2010, Jan Kockum
20. Fjärrvärme i Åhus medeltida gator, Åhus, FU 2010, Tony Björk & Ylva Wickberg
21. Värmekulvert och dränering inom Bollerups säteri, Bollerup sn, FU 2009–2010, Jan Kockum
22. Kv Lyckan 36 i Åhus, Åhus, FU 2010, Jan Kockum
23. Belysning av Ystads kloster, etapp 2, Ystad, FU 2010, Jan Kockum
24. Markbelysning vid Nosaby kyrka, Nosaby sn, FU 2010, Jan Kockum
25. Provgropar vid Västra Odarslövs kyrka, Odarslövs sn, FU 2010, Jan Kockum
26. Fjärrvärme i Åhus, Companiegatan, Åhus sn, FU 2010, Johan Dahln
27. Skansgatan/Fjädergränd i Ystad, Ystad, FU 2010, Lars Jönsson
28. Söderport 11 i Malmö, Malmö, FU 2010, Lars Jönsson
29. Slottsträdgårdscaféet, Malmö, FU 2010, Lars Jönsson
30. Norra Åsum 1:14, Kristianstads sn, FU 2010, Jan Kockum
31. Dränering av Bjuvs kyrka, Bjuvs sn, FU 2010, Jan Kockum
32. Kv Telegrafan 8 i Åhus, Åhus, FU 2010, Jan Kockum
33. Kv Vattentornet 5, 6 & 7 i Helsingborg, Helsingborg, FU 2010, Jan Kockum
34. Provboringar vid Älvsborgsbron, Malmö, FU 2010, Lars Salminen
35. Revinge kyrka. Grävning för nya stenkistor, Revinge sn, FU 2010, Lars Salminen
36. Lilla Torg i Malmö, Trädplanteringsgropar, Malmö, FU 2010, Lars Salminen
37. Tygelsjö 76:1, Arkeologisk utredning 2010, Elisabeth Rudebeck
38. Österslövs kyrka, Österslövs sn, FU 2010, Jan Kockum
39. Renovering och dränering av Hässlunda kyrka, Hässlunda sn, FU 2009–2010, Jan Kockum
40. Hästhagen, Tygelsjö 41:1, Tygelsjö sn, FU 2010, Per Sarnäs
41. Generalens Hage 52, FU 2010, Malmö, Per Sarnäs
42. Trolle Ljungby kyrkogård, Trolle Ljungby sn, FU 2010, Jan Kockum
43. Räng 5:30, Räng sn, AU 2010, Per Sarnäs
44. Bunkeflo 1:5, Bunkeflo sn, FU 2010, Ulf Sandén
45. Jordvärme till Köpinge kyrka, Köpinge sn, FU 2010, Jan Kockum
46. Vä 147:2 och 89:1, Vä sn, AU 2010, Tony Björk
47. Dösemarken, tilläggsytan, Hyllie sn, FU 2010, Åsa Berggren
48. Husie 173:120, Husie sn, AU 2010, Per Sarnäs
49. Håslöv 11:30, Gustav Adolfs sn, AU 2010, Jan Kockum
50. Östra Sjukhuset 2, Malmö, AU 2010, Per Sarnäs

